

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Tábor 2.4.2012
čj. SRS 013406/2012

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 2 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 19.3.-1.4.2012

1. Počasí

Počátkem sledovaného období přetrvávalo suché a na toto roční období poměrně teplé počasí, převážně jasno až polojasno s denními teplotami 12 až 18 °C a nočními v rozmezí 2 až 5 °C. Tento ráz počasí trval až do 29.3., kdy nastalo prudké ochlazení s občasnými srážkami a silným větrem. Denní teploty se pohybovaly od 6 do 11 °C, v noci klesaly k -1 až 3 °C. Srážkový deficit se projevuje výrazněji na lehčích půdách.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Od 22.3. probíhalo ošetření řepky ozimých proti stonkovým krytonoscům místy spojené s přihnojením dusíkatými hnojivy. Vzhledem k příznivým klimatickým i půdním podmínkám byly poměrně brzy zahájeny předsetové práce a setí jarních obilovin, máku, jetele, jarní řepky. Bylo provedeno odkamenění půdy a následně zahájeno sázení raných odrůd brambor. Ozimé obiloviny jsou regeneračně přihnojeny průmyslovými hnojivy. Výrazněji se projevuje poškození ozimých obilovin mrazem. Poškozeny jsou především špičky listů. Porosty řepky ozimé jsou místy poškozené mrazem a lokálně zaplevelené. Na některých lokalitách se projevilo též poškození porostů srnčí zvěří (Capreolus capreolus) a prasetem divokým (Sus scrofa).

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 23–29 BBCH)

Porosty pšenice se nacházejí ve fázích od třetí do deváté viditelné odnože. Během posledních dvou týdnů nebyl zaznamenán takřka žádný posun v růstové fázi. Důvodem byl zřejmě nedostatek srážek. Většina porostů je již regeneračně přihnojena, jsou poměrně vyrovnané, po přihnojení v dobrém výživném stavu. Lokálně zaznamenána u pozdně setých porostů nevzešlá místa, většinou na okrajích pozemků.

Z důvodu vyzimování plodiny bylo v okrese Tábor (Třebějice) zaoráno 15 ha pšenice ozimé. Jednalo se o odrůdu Bagou, která je náchylná k vyzimování v těchto podmínkách. V okrese Třebíč (Hrotovicko) bylo zaoráno větší množství hektarů pšenice a příští týden se bude v zaorávkách pokračovat. Jeví se, že vedle odrůdové náchylnosti k přezimování, zde sehrává určitou úlohu i typ půdy, kdy porosty na lehčích písčitých půdách jsou více poškozené.

Na pozorovacích bodech v okrese Pelhřimov a Třebíč se nevyskytuje **růžová sněžná plísnovitost obilnin (*Monographella nivalis*)**.

Pozorování se provádí v době začínající jarní vegetace (krátce po roztátí sněhu). Kontroluje se napadení a poškození porostu (na zemi ležící listy pokryté myceliem houby, poruchy vzcházení a skvrny na listech) při úhlopříčném průchodu porostem. Po roztátí sněhu bývají listy pokryté bílým, později narůžovělým myceliem. Po oschnutí se mycelium mění v méně nápadný šedý, suchý povlak. Rostliny, které přežily, mohou mít později různé zahnědlé skvrny na bázích stébel a listových pochvách.

Preventivní ochranou je použití mořeného osiva, podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátorů růstu k podpoře odnožení, popřípadě vláčení silně napadených porostů.

Hraboš polní (*Microtus arvalis*) lokální slabé výskyty byly zaznamenány v okrese Prachatice (Prachatice, 30.3.), Pelhřimov (Humpolec, 29.3.), České Budějovice (Chotýčany, 29.3.), Jindřichův Hradec (Pohoří u Kardašovy Řečice, 28.3., Deštná u Jindřichova Hradce, 26.3.), Tábor (Horusice, 23.3.), Třebíč (Březník, 21.3.). V okrese Třebíč (Biskupice, Radkovice) bylo ošetřeno cca 81 ha proti hraboši polnímu.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

V okrese Třebíč byl pozorován nárůst zaplevelení na pozemcích, zvláště **violkou rolní (*Viola arvensis*)**, **penízkiem rolním (*Thalspi arvense*)**, **ptačincem prostředním (*Stellaria media*)** a **heřmánkovitými** z rodu (***Matricaria*** a ***Anthemis***).

JEČMEN OZIMÝ (RF 23–25 BBCH)

Růstové fáze se pohybují od třetí viditelné odnože do páté odnože. Porosty jsou regeneračně přihnoveny a rovněž jako ostatní ozimy dostávají svěží zelenou barvu, začínají se ztrácet žlutá místa. Zatím jsou bez významnějšího výskytu chorob a škůdců.

Sedobilá sněžná plísnovitost obilnin (*Typhula incarnata*) první střední výskyt v porostech zaznamenán v okrese Písek (Cerhonice, 29.3.), první slabý výskyt této choroby byl pozorován v okrese Třebíč (Valeč u Hrotovic, 29.3.).

Pozorování napadení rostlin se provádí v době začínající jarní vegetace a rovněž koncem odnožování (29–30 BBCH). Hodnotí se napadení porostu při úhlopříčném průchodu.

Preventivní ochranou je podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátorů růstu k podpoře odnožení, popřípadě vláčení silně napadených porostů.

Spála ječmene (*Rhynchosporium secalis*) první výskyt zaznamenán v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 23.3.), v okrese Pelhřimov (Bákovice, 23.3.) a v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 28.3.).

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zaznamenán v okresech Jindřichův Hradec (Světce, 26.3.), slabý výskyt tohoto škůdce pozorován v okrese Třebíč (Valeč u Hrotovic, 21.3.) a v okrese Prachatice (Staré Prachatice, 28.3.).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (16-30 BBCH)

Porosty řepky jsou ve fázi šesti do fáze počátku prodlužovacího růstu. Hustý kořenový systém, zdravé a nepoškozené srdíčko rostlin, dává předpoklad k dobré regeneraci porostů řepky. Řepky se po přihnojení zazelenaly, ztmavly a mírně pokročily v růstové fázi. Spodní listy napadené plísní zelnou odumřely a opadly. Od 22.3. začalo ošetřování proti stonkovým krytonoscům.

Poškození mrazem zjištěno na porostech řepky v okrese Jihlava (Heroltice, Zhoř, Lipina).

V okrese Tábor (Horusice) bylo zaoráno 5 hektarů řepky z důvodu výskytu **plazmodioforové nádorovitosti brukvovitých (*Plasmodiophora brassicae*)** a špatného přezimování napadeného porostu.

První výskyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** ve slabé intenzitě byly zaznamenány v okrese České Budějovice (Jaronice, 27.3.), Písek (Horní Ostrovec, 27.3., Čimelice, 27.3.).

První výskyt **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** ve slabé intenzitě byl pozorován v okrese Jihlava (Velký Beranov, 19.3.), České Budějovice (Jaronice, 20.3.), Třebíč (Březník, 21.3.).

První výskyty brouků **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** v Mörickeho miskách ve slabé intenzitě byly pozorovány v okrese Jindřichův Hradec (Velký Ratmírov, 19.3.), Tábor (Oblajovice, 19.3.), Pelhřimov (Buřenice, 20.3., Lipice, 20.3., Humpolec, 22.3., Radňov u Rynárce, 22.3.), Jihlava (Heroltice u Jihlavy, 27.3., Velký Beranov, 27.3.), Písek (Horní Ostrovec, 27.3., Čimelice, 27.3.). Střední výskyt byl zjištěn v okrese Písek (Čimelice, 29.3.). Slabý výskyt byl pozorován v okrese Tábor (Březnice u Bechyně, 19.3.) a v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 21.3.).

První výskyt brouků **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*)** ve slabé intenzitě byl pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Velký Ratmírov, 19.3.), Jihlava (Velký Beranov, 19.3.), Pelhřimov (Buřenice, 20.3., Lipice, 20.3., Humpolec, 22.3., Radňov u Rynárce, 22.3.), Třebíč (Březník, 21.3.), Písek (Horní Ostrovec, 27.3., Čimelice, 27.3.). Slabý výskyt byl zjištěn v okrese České Budějovice (Jaronice, 20.3.).

První výskyt brouků **krytonosce zelného (*Ceutorhynchus pleurostigma*)** ve slabé intenzitě byl pozorován v okrese Pelhřimov (Buřenice, 20.3.).

Zjišťování výskytu brouků v Mörickeho miskách se provádí 2 x týdně ve 2 miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu brouků. Mörickeho misky nebo žluté lepové desky se umístí na 2 protilehlé strany vybraného porostu, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou. Aby se snížilo povrchové napětí vody, kápne se do každé misky saponátový přípravek a při jarních mrazících se přidá lžice kuchyňské soli, aby voda nezamrzala. Množství brouků se kontroluje tak, že se obsah misky přelije přes husté síto a brouci se po usušení určí a spočítají.

OŠETŘENÍ se provádí ihned po zjištění, že průměrný výskyt brouků krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) přesáhl 3 ks na 1 misku a 1 den, u krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus palidactylus*) přesáhl 5 ks na 1 misku a 1 den.

Pozemky s vysokým výskytem **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly ošetřeny chemickým přípravkem s účinnou látkou fosfid zinku. Ošetření bylo hlášeno z okresu Třebíč (Bolíkovice, Vranín, Lesonice, Sedlec, Vícenice, Stropěšín, Okarec, Dalešice, Třešnice, Studenec, Třesov, Plešice, Valeč). Silný výskyt byl pozorován v okrese České Budějovice (Chotýčany, 29.3.). Střední výskyty byly zaznamenány v okrese Pelhřimov (Vřesník, Želiv, Bolechov, 23.3.), Jindřichův Hradec (Drunče, 26.3., Jižná, 30.3.), Jihlava (Zhoř, Lipina, Věžníčka, Měšín). Slabé výskyty byly pozorovány v okrese Jihlava (Velký Beranov, 19.3.), Třebíč (Březník, 21.3.), Tábor (Horusice, 23.3.), Písek (Horní Ostrovec, 27.3., Čimelice, 27.3.), Prachovice (Prachovice, 30.3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

TRVÁ SIGNALIZACE ZAHÁJENÍ OŠETŘENÍ, které se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ (RF 23-25)

Růstová fáze se pohybuje od objevení druhého pravého listu do fáze prodlužovacího růstu lodyh případně listová růžice již byla vytvořena. V okrese Třebíč (Výčapy, 19.3.) bylo zaoráno 70 ha v důsledku špatného přezimování.

V porostech v okresech Tábor a Třebíč zaznamenán ojedinělý výskyt poškození **prasetem divokým (Sus scrofa)** především na pozemcích s výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*).

Silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** byl zaznamenán v okrese České Budějovice (Neplachov, 29.3., Pelejovice, 29.3.), střední výskyt byl zaznamenán v okrese Jindřichův Hradec (Klenov, 27.3.), v okrese Tábor (Horusice, 23.3.) a v okrese České Budějovice (Pořežany, 29.3.). Slabé výskyty tohoto škůdce pozorovány v okrese Pelhřimov (Čakovice u Pelhřimova, 27.3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

SIGNALIZUJEME ZAHÁJENÍ OŠETŘENÍ, které se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

TTP (RF 23 - 29)

Růstové fáze se v trvalých travních porostech pohybují ve fázích od tří odnoží do devíti a více viditelných odnoží.

V okrese Tábor (Turovec, 30.3.) a Pelhřimov (Starý Pelhřimov, 27.3., Vyklantice, 27.3.) zaznamenány slabé výskyty **hraboše polního (Microtus arvalis)**.

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

V okrese Tábor (Turovec, 30.3.) byl zaznamenán vyšší výskyt **krtky obecného (Talpa europae)** oproti předchozím létům.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech